

Obrtniški vestnik

Prijavljanje pomočniškega osebja

Obrtniki so dolžni vsak sprejem in odpust pomočniškega, delavskega in vajeniškega osebja prijaviti v 5 dneh po nastali spremembi ne samo Odseku za obrtništvo, temveč tudi Namestitvenemu uradu. Vsaka sprememba se mora prijaviti in odjaviti s predložitvijo poslovne knjižice in na posebni tiskovini Namestitvenega urada. Za neizvajanje teh določb so predvidene občutne denarne kazni.

Preselitev obratovališča, začasna ali stalna ustavitve obrti

nastavitve in odpust poslovdje, nadaljevanje obrti po vdovi in podobne spremembe v obrti se morajo prijaviti v odrejenem roku oni upravni oblasti I. stopnje, katera je obrtno pooblastilo izdala. Pravočasno prijavljanje navedenih sprememb je važno ne samo za razna oblastva, ampak tudi za Odsek za obrtništvo, ki mora biti z obrtniki vseh skupin v stalni pisni zvezi. Do sedaj se prijavljanje in odjavljanje ni pravočasno izvajalo in je prejel urad Odseka veliko pisemskih obvestil in predpisov za redno letno člansko doklado zavrnjenih z opombami, da je naslovnik že pred leti umrl, da obrti že več let ne izvršuje, da se je preselil neznankam in podobno. Takšno stanje delo organizacije in urada zavira, prizadetim obrtnikom pa povzroča nepotrebne nevšečnosti.

Poslovno knjižico

mora imeti vsak, kdor daje svojo delovno moč v službo drugemu. Za kvalificirano osebo, ki je zaposlena v obrti in za obrtniške vajence, izdaja poslovne knjižice Odsek za obrtništvo, za delavce pa upravna oblast I. stopnje. Knjižice se izdajajo brezplačno. V veljavni so zaenkrat še jugoslovanske in kasnejše dvojezične italijansko-slovenske poslovne knjižice. V času zaposlitve ostane knjižica v shrambi pri delodajalcu, ki jo vrne uslužbencu takoj po prestopu službenega razmerja. Delodajalec mora izročiti poslovno knjižico Namestitvenemu uradu (Borzi dela), kjer ostane vse do tedaj, dokler ne dobi nove zaposlitve. Uredba o poslovnih knjižicah določa občutne kazni za one, ki bi sprejemali v službo delovne moči brez poslovne knjižice, ali s

knjižico s pomanjkljivimi podatki in podobnimi nepravilnostmi.

Članska doklada za l. 1944.

Pred kratkim je poštna hranilnica razposlala v imenu Odseka za obrtništvo vsem dosegljivim obrtnikom in obrtnicam v Ljubljanski pokrajini predpise za plačilo redne članske doklade za leto 1944. Doklada je ostala neizpremenjena. Upoštevalo se je samo izpremenjeno stanje zaposlenega pomočniškega osebja. Prispevek je treba nakazati po položnici, ki je bila dostavljena s predpisom, in sicer čimprej, sicer pa vsaj do konca tega meseca. Morebitne reklamacije, pritožbe, prošnje za odpis in podobno je vložiti v 14 dneh

po prejemu predpisa naravnost pri Odseku za obrtništvo v Ljubljani. Prispevke je plačati v odrejenem roku, ker se bodo sicer kasneje izterjali po pristojnih davčnih upravah izvršilnim putem, pri čemer se bodo zaračunali še stroški postopanja.

Sukanec za obrtnike

bo razdeljeval Odsek za obrtništvo takoj, ko si bodo sukanec nabavili ljubljanski veletrogojci v Italiji. V ta namen so, oz. bodo trgovci prejeli dovolilnice za nakup sukanca. Upati je, da bo sukanec v nekaj tednih že na razpolago potrošnikom oblačilne, obuvne in tekstilne skupine, kar bo Odsek še pravočasno objavil v časopisih.

Dr. Anton Urbanc:

Ali naj preneha zavarovalna zaščita

ob začasni naknadni nemožnosti plačati premije?

Dejstvo je, da ob današnjih razmerah v pokrajini, ko so razni predeli brez redne poštne zveze, številni zavarovalci (zavarovanci) pri najboljši volji brez svoje krivde ne morejo plačati dospelih premij. Zavarovalna pogodba je strogo dvostranska pogodba (zavarovalnica nudi proti plačilu premije zavarovalno zaščito); na prvi pogled bi se torej zdela pravično in pravno utemeljeno, da dolžnik (zavarovalec) ne more od nasprotnika (zavarovalnice) zahtevati, da ta izvrši svojo datatev ob nastopu zavarovalnega primera, če dolžnik sam ne more opraviti svoje.

Zakon o zavarovalni pogodbi iz l. 1917. ne navaja ničesar o naknadni nemožnosti plačila premije, pa četudi je izšel zakon v prvi svetovni vojni. Uporabiti bi bilo mogoče norme iz obče drž. zakonika (l. 1811.), ki govori v § 1447 o naknadni nemožnosti v tem smislu, da preneha vsaka obveznost, če je po kakšnem naključju nemogoče, da bi se obveznost izpolnila ali dolg plačal; ta določba pa je dokaj pomanjkljiva in za zavarovalno pravo neuporabna. Ta v modernih zakonih obravnavana snov (naknadna nemožnost) je izvor številnih problemov (Krek). Zakonodavec iz l. 1811. ni mogel misliti na moderno zavarovalno gospodarstvo, še manj pa na razmere, v katerih živimo. Zavarovalna pogodba je svojevrstna pogodba in zahteva posebno pravno ureditev. V zakonu je praznina, ki jo je treba izpolniti po naravnih pravnih

načelih, upoštevajoč važno socialno funkcijo, ki jo ima zavarovalna pogodba v narodnem gospodarstvu.

Pravna literatura o tem važnem pravnem vprašanju molči, ker se vprašanje skoraj nikdar ni praktično pojavilo.

Naravno je, da so pri tem najjasnem pravem in težkem gospodarskem položaju naša zavarovalna podjetja v pokrajini napravila potrebne korake, da se vse to vprašanje razjasni in se za obe pogodbeni stranki zadovoljivo in pravično reši. Prvega predloga zavarovalnic iz januarja 1944 zakonodavec v pokrajini ni mogel sprejeti. Sledil je drugi predlog, ki je sedaj v obravnavi v zvezi z rešitvijo vprašanja glede zastaralnih, pritožbenih, itd. rokov, ko izide v kratkem moratorijska uredba.

Drugi za zavarovance omiljeni predlog zavarovalnic se glasi:

»V zasebno pravem zavarovanju nastopi počivanje elementarnih zavarovanj, če so bile in so zavarovane stranke v zaostanku s plačilom premije, več ko 90 dni od dneva dospelosti. V času počivanja zavarovalne pogodbe zavarovalnica ne jamči za zavarovalne primere, prav tako pa tudi ni upravičena za ta čas zahtevati plačila premije. Počivanje zavarovanja prekine:

1. zavarovavec s tem, da plača premijo;
2. zavarovalnica pa, da po otvoritvi rednega poštne prometa pošlje zavarovancu naknadni rok v smislu določb § 29 zakona o zavarovalni pogodbi.

V primeru plačila premije po počivanju zavarovanja se zavarovalna pogodba nadalja za čas počivanja zavarovanja. Nov dospelostni termin nadaljnih premijskih obrokov pa predstavlja datum, ko prejme zavarovalni-

Gostilničarski vestnik

Sindikata gostinskih obratov sporoča, da je njegova telefonska številka odslej 22-19.

Razdelitev živil

Gostilničarska nabavljalna druga bo od ponedeljka 17. t. m. pa do vključno srede 19. t. m. razdeljevala živila in kis med gostinske obrate, ki so dosedaj ta živila prejimali.

Kis dobijo vsi gostinski obrati brez izjeme.

Malinovec in čajni sirup bodo dobili isti obrati ko prejšnji mesec.

O razdelitvi sladkorja in kavne ga nadomestka boste obveščeni naknadno.

Sindikata gostinskih podjetnikov.

ca premijo, oziroma, ko dá naknadni rok.

V življenjskem zavarovanju se zavarovanje spremeni v premije prosto zavarovanje z zmanjšano zavarovalno vsoto, če dospela premija ni plačana v 30 dneh po dnevu dospelosti in je zavarovavec v redu plačal premije za najmanj 3 leta.

Tako uzakonjeni predlog bi globoko posegel v sedanjo pravno ureditev, ki se tiče pravnih učinkov neplačila po pričetku zavarovanja dospelih premij (naslednje premije — § 29 zozp.). Prva premija se mora brezpogojno plačati, kajti šele dejansko plačilo prve premije ima pravni učinek, da stopi pogodba v veljavo; norma iz § 28 (2) zozp. pravi:

»Če premija ob času, ko nastopi zavarovalni primer še ni plačana, je zavarovalnica prosta dajavne dolžnosti.«

Nemožnost plačila prve premije zadene zavarovalca po splošnem načelu iz § 1311 odz.: »golo naključje zadene tistega, v čigar imovini ali osebi se primeri.«

Gre zgolj za naslednje premije, ko zavarovalna pogodba že teče in je zavarovavec že zaščiten. Po zgoraj zbesedeno cit. predlogu zavarovalnic bi

a) nastopilo počivanje zavarovalne zaščite, če kaka naslednja premija devetdeset dni po dospelosti ni plačana; dejansko neplačilo zadostuje, za krivdo se ne vpraša;

b) zavarovalnica bi ne jamčila več vse dotlej, dokler zavarovavec zopet ne plača premije ali dokler ni po zavarovalnici opominjan, ko se je otvoril zopet redni poštni promet;

c) zavarovalec je pa na zavarovalno pogodbo vseeno vezan; za ves čas počivanja se pogodbeni zavarovalna doba celo nadalja; drugod zavarovalec ne sme iskati zavarovalne zaščite;

č) učinek neplačila premije bi veljal tudi za nazaj, če so bile in so.

Primer: zavarovavec v Metliki, ki mu je na lepem pogorela 1. maja 1944 hiša in 1. januarja 1944 dospela premija ni plačal, ker mu to dejansko ni bilo mogoče, bi po predlaganem besedilu zgubil zavarovalno zaščito za nazaj; odškodnine bi ne prejel, četudi 1. jan. 1944 uredba še ni bila v veljavi. V tej točki bi se kršilo temeljno načelo, da zakoni ne veljajo za nazaj!

To bi veljalo za elementarno zavarovanje, ko služi premija samo za kritje škod in se ta ob končanju zavarovalne pogodbe naravno ne dobi nazaj.

V življenjskem zavarovanju, ko služi premija v glavnem za nabiranje prihrankov in se zbira iz premij premijska rezerva, ki jo opravlja zavarovalnica kot dober in skrben gospodar, naj bi se po predlogu zavarovalna pogodba spremenila v premije prosto zavarovanje z zmanjšano zavarovalno vsoto, tako da bi zavarovalec nikdar ne prejel celotne zavarovalne vsote, za katero se je pred leti zavaroval in ki jo je smatral za svoje poznejše potrebe za gospodarsko primerno. (Dalje prih.)

Gospodarske vesti

V italijanski trgovini z zelenjavo se pripravila močna koncentracija, ki je postala potrebna zaradi izpadka južno-italijanskega ozemlja. Število grosistov v trgovini s povrtnino se bo znižalo za 50, število samostojnih trgovin za 50 in število potujočih trgovcev za 60 odstotkov. Ti obrati se bodo ustavili samo za vojno dobo, obrtni listi pa ne izgube veljavo.

Na podlagi naredbe hrvatskega državnega komisarja za cene in mezde se pobira pri uvozu papirja iz Nemčije za industrijo posebna izravnilna doklada za cene v višini 60 odstotkov cene od uvoženega papirja.

Od letošnjega sadnega pridelka bo Madžarska manj izvozila v inozemstvo ko druga leta. Največ madžarskega sadja je šlo dosedaj v Nemčijo, in sicer za 150 milijonov mark. Ta kontingent si je Nemčija že zagotovila tudi za letos.

Kolonialna trgovina v Bukarešti se je morala zaradi izostanka uvoza omejiti na trgovino z domačimi živili. Kljub temu pa se še dobe v manjših količinah cimet, poper, paprika in limonadna kislina ter tudi še surova kava. Čaj se prodaja po izredno visoki ceni (kg za 14 tisoč lejev). Za visoke cene se dobe še citrone in pomaranče.

Zaradi vojnih dogodkov so romunske investicije močno nazadovale. V prvih šestih mesecih letošnjega leta je bilo ustanovljenih 27 novih delniških družb s skupno delniško glavnico 291,2 milijona lejev. Po poročilu lista »Bursa« pomenijo te ustanovitve v primeri z onimi v prejšnjem letu močno nazadovanje.

Turčija bo letos dobavila Madžarski večje količine bombaža, ki se bo predelal za Turčijo v madžarskih predilnicah. Od tega bombaža dobe madžarske predilnice določeno količino kot plačilo za predelani bombaž.

TRGOVINA Z ŽELEZNINO IN POLJEDELSKIMI STROJI

FERRUM LEON STUPICA

LJUBLJANA-GRADIŠČE 2 (POLEG URŠULINK)

Slaščičarna-kavarna

PETRIČEK

Ljubljana

Palača Dunav. Tel. 42-80, 41-89

Elektro-podjetje

„**BOKO**“

Ljubljana - Bleiweisova št. 18

Palača Kmetске posojilnice

SCHNEIDER & VEROVŠEK

Trgovina z železnino

LJUBLJANA

NA DROBNO

NA DEBELO

B. Kolb & Predalič
Ljubljana - Kongresni trg

P. Magdič

Ljubljana — Ulica 3. maja

TRGOVSKA KOLONIJALNO-IMPORTNA ZADRUGA

Z O. J.

LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 12

Ivan Pezdir

špecerija — delikatesa — vinarna

Ljubljana - Gradišče